

<http://www.digra.org/dl/db/07311.00087.pdf> Wikipedia // Режим доступу: <http://en.wikipedia.org/>

УДК 811.111'374

КАЛІБЕРДА О.О.

(Запорізький національний університет)

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ КОНТЕНТ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ СЛОВНИКУ (НА МАТЕРІАЛІ LONGMAN DICTIONARY OF ENGLISH LANGUAGE AND CULTURE)

У статті розглядаються принципи енциклопедизації тлумачних словників англійської мови, виявляються елементи енциклопедизму на рівні мега-, макро- та мікроструктури.

Ключові слова: мегаструктура, макроструктура, мікроструктура, конотативна енциклопедизація, лема, паралема, парадефініція, семантизація.

Калиберда О.А. Энциклопедический контент в лингвистическом словаре (на материале Longman Dictionary of English Language and Culture). В статье рассматриваются принципы энциклопедизации толковых словарей английского языка, определяются элементы энциклопедизма на уровне мега-, макро- и микроструктуры.

Ключевые слова: мегаструктура, макроструктура, микроструктура, коннотативная энциклопедизация, лемма, паралемма, парадефиниция, семантизация.

Kaliberda O.A. Encyclopaedic Content in a Linguistic Dictionary (on the material of Longman Dictionary of English Language and Culture). This article analyses the principles of encyclopaedisation of general dictionaries of the English language, elicits encyclopaedic elements in mega-, macro- and microstructure.

Key words: megastructure, macrostructure, microstructure, connotative encyclopaedisation, lemma, paralemma, paraderinition, semantization.

Лексикографічна практика минулого та сьогодення, теоретичні засади лексикографічної науки визначають досить широке коло проблем в сучасній лінгвістиці, що потребують свого вирішення. Одним з дискусійних питань являється протиставлення енциклопедичних та тлумачних словників. В теорії тлумачно-енциклопедична дихотомія має досить чітко окреслені межі, але на практиці, як виявляється, досить важко встановити де закінчується визначення лексичної одиниці та починається опис поняття, яке ця лексична одиниця відображає. Даний процес, сутністю якого являється інтеграція енциклопедичних та тлумачних словників, як відзначають ряд дослідників [Карпова, Маник 2002, с.53-54; Каліберда 2011, с. 234-238; Zgusta 1971, с. 272; Hartmann 2005, с. 201; Hüllen 2006, с. 10; Fallon 2010, с. 67-68], спостерігається в англомовній лінгвістичній лексикографії.

Отже, мета статті полягає у виявленні принципів енциклопедизації тлумачних словників англійської мови.

У відповідності до поставленої мети вирішується завдання: провести лексикографічний аналіз тлумачного словника англійської мови Longman Dictionary of English Language and Culture з ціллю встановлення елементів енциклопедичного характеру на рівні мега-, макро- та мікроструктури.

Об'єктом дослідження являється процес енциклопедизації англомовної лінгвістичної лексикографії під яким ми розуміємо наявність в структурі тлумачних словників англійської мови таких елементів, які традиційно вважаються невід'ємними компонентами енциклопедичного словника, а саме, відбір реєстрових одиниць та включення енциклопедичної інформації у формування тлумачень та внесення додаткових матеріалів енциклопедичного характеру.

Предметом дослідження виступає англомовна лінгвістична лексикографічна парадигма.

Аналіз Longman Dictionary of English Language and Culture (LDELС) продемонстрував, що елементи енциклопедичного характеру на рівні мегаструктури наявні в довідковому апараті, який інкорпорований в середину словника. Даний розділ LDELС складається з матеріалів виключно екстралінгвального змісту, що представлені географічними картами, інформацією історичного та культурологічного змісту, зображеннями видатних персоналій та реалій. Отже, довідковий апарат містить велику кількість візуального матеріалу та фактичної інформації з різних аспектів буття Великої Британії та США і має суто енциклопедичне наповнення. В ньому не розглядаються лексичні одиниці, як елементи лінгвальної системи англійської мови, а експлікуються реалії британського або американського суспільства за допомогою невербальної інформації та довідкових статей енциклопедичного характеру.

Для аналізу макро- та мікроструктури словника були відібрані лексичні одиниці на відріжку літери S, як самої репрезентативної в англійській мові. Загальна кількість словникових статей в LDELС на відріжку літери S складає 6158 одиниць. З них 773 словникових статті містять елементи

енциклопедичного характеру. Ступінь енциклопедизації реєстру літери S в словнику LDELС

становить приблизно 12,5%. Відібрані одиниці реєстру представлені наступними лемами: лема «Персоналія» 269 (35%), лема «Топонім» 199 (26%), лема «Культура» 130 (16,5%), лема «Ергонім» 117 (15%), лема «Історія» 46 (6%), лема «Спорт» 9 (1%), лема «Дрімонім» 3 (0,5%). Паралели представлені в 44 словникових статтях, що охоплюють приблизно 0,7% всіх вхідних слів на відрізьку літери S.

У даній статті пропонуємо звернути увагу на лексикографічну обробку лексичних одиниць, що відносяться до леми «Культура». Найчисельнішу групу з цієї категорії, 54 (43%) вхідних слова, утворюють лексичні одиниці, що належать до загальної лексики англійської мови. І не зважаючи на те, що їх дефініції не містять енциклопедичної інформації, проте, в мікроструктуру вводиться культурологічна примітка у вигляді окремого блоку словникової статті, що уточнює та розширює семантичну структуру лексичної одиниці. У культурологічній примітці пояснюються потенційному користувачу словника явища, речі, події, що співвідносяться в британській та американській культурах з певною лексичною одиницею, які образи та символи конкретна лексична одиниця викликає у носія англійської мови, тобто описується ряд семантичних асоціацій. Наприклад:

sla·ve·ry (фонетична характеристика) *n* [U] **1** the system of having slaves: *the abolition of slavery* **2** the condition of being a slave: *The prisoners were sold into slavery.* → see also WHITE SLAVERY

CULTURAL NOTE Both the US and UK were involved in the slave trade from the 17th century until the 19th century. Slaves were taken from Africa and usually sold in the colonies (COLONY) of European countries. Often this involved journeys in ships with terrible conditions for the slaves, many of whom died. Slaves were usually given no education, and families were often separated when children or parents were sold to different people. Some owners treated their slaves well, but many others treated them very badly. In the US, the northern states tried to end slavery, but the southern states strongly disagreed with this, because they were very dependent on using slaves on their farms. This disagreement was one of the main causes of the American Civil War. People in the US and UK who believed that slavery was wrong and wanted to abolish it (=end it) were called 'abolitionists'. In his Emancipation Proclamation, President Lincoln announced officially that slavery would be abolished in the US on January 1, 1863. → see Cultural Note at DEEP SOUTH; see also AFRICAN AMERICAN, UNDERGROUND RAILROAD (LDELС)

Стереотипні уявлення та асоціації, що корелюють з конкретною лексичною одиницею в англо-американській культурі, не завжди можуть бути знайомими для інших користувачів англійської мови. Введення культурологічної примітки в мікроструктуру вирішує проблему можливого непорозуміння в процесі комунікації, так як не завжди факти однієї культури добре відомі всім її представникам або зрозумілі носіям іншої культури. За своїм змістом культурологічні примітки в словнику LDELС мають енциклопедичну спрямованість, і в даному випадку цілком імовірно говорити про конотативну енциклопедизацію на рівні мікроструктури тлумачного словника, так як культурологічна примітка не містить безпосередньо інформації про значення лексичної одиниці, а відбиває знання носіїв англійської мови про світ в якому вони існують та його сприйняття. Вона фіксує певну фонову інформацію, що пов'язана з історичним, соціальним або культурним контекстом вхідного слова. Отже, лексикографічна презентація семантичного ореолу лексичної одиниці в тлумачному словнику демонструє її реальне функціонування в британському або американському соціумі.

Наступну групу лексичних одиниць складають 23 (18%) вхідні слова, що представлені назвами державних церемоній, світських та релігійних свят, стилів в мистецтві, реалій, фестивалів, традицій. Розглянемо їх нижче. Для семантизації даної групи лексичних одиниць використовуються такі структурні елементи дефініції: [подія, явище, реалія]a, [стислий опис події, явища, реалії]b, [додаткова інформація фактичного змісту]c, [тлумачення реалії, терміна]d, [варіант назви]e, [форма прикметника]f, [ілюстративний приклад]g, [відсильна дефініція]h. У 100% дефініцій вказується [подія, явище, реалія]a та [стислий опис події, явища, реалії]b. Наприклад:

sut·tee (фонетична характеристика) *n* [U] [the ancient custom in the Hindu religion]a [of a wife being burnt with her dead husband.]b [This is forbidden in India now, but is still carried out in spite of this and the woman is believed to go to the Hindu paradise as a reward.]c (LDELС)

У 60% дефініцій фіксується додаткова інформація фактичного змісту. Наприклад:

Sa·die Haw·kins Day (фонетична характеристика) *AmE* [a day]a [when, according to an old US custom, women can ask men to go out with them to start a romantic relationship, or women can ask men to dance with them at an event called a Sadie Hawkins dance.]b [Sadie Hawkins is usually in November, and it is based on an imaginary character who first appeared in the US cartoon strip (=a set of drawings that tell a funny story in a newspaper or magazine) L'il Abner in the 1930s.]c (LDELС)

Якщо подія відома під іншою назвою, то вона також зазначається в тексті дефініції (17%).
Наприклад:

Saint Valentine's Day [also Valentine's Day] e n [February 14th,]a [when traditionally people send a special card (a valentine) to someone they love, but without saying who the card is from.]b [They may also send flowers, especially red roses, or other presents as a sign of love.]c (LDELCL)

У 8% дефініцій фіксується форма прикметника. Наприклад:

Sloan Ranger (фонетична характеристика) [also **Sloane**]f n [a stereotype of a young English person, especially a young woman,]a [who comes from a rich upper-class family and has conservative political values.]b [Sloan Rangers wear very expensive clothes, and spend most of their time shopping in fashionable parts of London such as Chelsea and Sloane Square. They speak with a very strong upper-class accent and say 'OK, yah'. The expression Sloane Ranger, which is based on an old television character called the Lone Ranger, was very popular during the 1980s, but is now becoming old-fashioned.]c [→ see also HOORAY HENRY]h [— Sloaney adj]f (LDELCL)

В одній дефініції (4%) вводиться ілюстративний приклад вживання. Наприклад:

Sheraton (фонетична характеристика) [the graceful style (of a piece of furniture)]a [made in Britain around 1800 by Thomas Sheraton:]b [a Sheraton card table]g (LDELCL)

Найменування культурних артефактів в словнику LDELCL представлені назвами творів літератури та мистецтва, популярних телевізійних шоу, кінофільмів та музичних груп. Шістнадцять (12,5%) вхідних одиниць являються назвами відомих творів літератури та мистецтва (романи, п'єси, різдвяні пісні, дитячі вірші, поем, релігійні твори та пісні, музичні твори та п'єси, балети). Семантизація даної групи лексики здійснюється шляхом фіксації таких інформаційних категорій в дефініції: [рік або період появи]a, [тип твору]b, [автор]c, [стилий сюжет або зміст]d, [додаткова інформація]e, [тлумачення реалії, терміна]f, [відсильна дефініція]g, [варіант назви]h. У 100% дефініцій визначається тип твору.
Наприклад:

Swan Lake [(1877)]a [a ballet]b [with music by Tchaikovsky.]c [It tells the story of Prince Siegfried who falls in love with a swan (=a large white bird) which changes into the beautiful Princess Odette. At the end of the ballet, Odette dies of unhappiness and disappears under the water of the lake,]d [and the music from this scene, called 'The Dying Swan', is very well-known.]e (LDELCL)

У 62% дефініцій фіксується рік або період появи твору. Наприклад:

Streetcar named Desire, A [(1947)]a [a play]b [by Tennessee Williams,]c [made into a film with Marlon Brando and Vivien Leigh in 1951,]e [about a beautiful woman who is becoming old and her violent younger brother-in-law]d (LDELCL)

У 81% дефініцій фіксується автор твору. Наприклад:

Swiss Family Robinson, the [(1813)]a [a novel for children]b [by the Swiss writer Johann Wyss,]c [about a family who live on a desert island after their ship sink.]d [It was made into a Walt Disney film in 1960.]e (LDELCL)

У 56% дефініцій описується стислий сюжет або зміст твору. Наприклад:

Sense and Sensibility [(1811)]a [a book]b [by Jane Austen]c [about two sisters, Elinor, who is very sensible person, and Marianne, who is a very romantic and emotional person, and difficulties they face in finding suitable husbands.]d [It was made into a successful film 1995.]e (LDELCL)

Додаткова інформація охоплює 68% дефініцій та містить дані різноманітного змісту, що ще більше допомагають розкрити семантику вхідного слова (найбільш пам'ятна сцена з балету, використання сюжету твору в інших видах мистецтва, додаткова біографічна інформація і т. ін.).
Наприклад:

South Pacific [a very popular US musical play,]b [written in 1949]a [by Richard Rodgers and Oscar Hammerstein,]c [which was later made into a film]e (LDELCL)

Відсильна дефініція представлена у 12,5% словникових статей. Наприклад:

Sir Gawain and the Green Knight (фонетична характеристика) [a long English poem]b [written in the 14th century]a [by an unknown poet.]c [It is about Gawain, a brave knight in the time of King Arthur, and his adventures with a mysterious green knight.]d [→ see also ARTHURIAN LEGEND]g (LDELCL)

Якщо твір також відомий під іншою назвою, то вона теж реєструється в тексті дефініції.
Наприклад:

Songs of Solomon, the [a book of the Old Testament of the Bible,]a [also known as *The Songs of Songs* or *The Canticles*.]h [which is thought to have been written by King Solomon.]c [It contains love poems which are considered to present God's love for his people.]d (LDELCL)

Структурні компоненти дефініції [тип твору]b та [автор]c являються інтегральними, а всі інші

факультативними.

Назви телевізійних шоу нараховують 13 (10%) вхідних слів і представлені найменуваннями британських та американських гумористичних, дитячих, науково-популярних, релігійних та інформаційних телевізійних програм. Дана група лексичних одиниць семантизується за допомогою таких структурних елементів дефініції: [країна походження]a, [тип програми]b, [стилий опис програми або головного персонажу]c, [рік появи або завершення трансляції в ефірі]d, [імена головних персонажів програми]e, [загальне враження або відношення телеглядачів]f, [відсильна дефініція]g, [тлумачення реалії або терміна]h. Країна походження, тип програми та стислий опис програми або головного героя фіксуються майже в 100% дефініцій. Наприклад:

Sa·bri·na the Teen·age Witch (фонетична характеристика) [a [US]a television programme]b [about a teenage girl who is a witch, but has to keep this fact a secret from all her friends]c (LDELС)

У 46% дефініцій фіксується рік появи або завершення трансляції програми в ефірі. Наприклад:

Saturday Night Live (фонетична характеристика) [a humorous [US]a television programme]b [which started in the 1970s]d [and is known for being the programme on which many well-known comedians such as Eddie Murphy, Chevy Chase, and Bill Murray first appeared.]f (LDELС)

У 23% дефініцій зазначаються імена головних персонажів програми. Наприклад:

Sesame Street [one of the most popular and admired television programmes for young children,]b [made in the US and also shown in the UK.]a [It teaches children about numbers, letters etc in an amusing way, and it also deals with social questions such as racism and attitudes to people who are disabled.]c [The characters who appear in the programme include Big Bird, Kermit the Frog, and the Cookie monster.]e [→ see also Muppets]h (LDELС)

Також в дефініціях (23%) фіксується інформація про загальне враження або ставлення телеглядачів до програми. Продемонструємо прикладом:

Simp·sons, The (фонетична характеристика) [a humorous [US]a television cartoon programme]b [about a family called Simpson, consisting of: Homer, the father, Marge, the mother, Bart, the son, Lisa, the daughter, and Maggie, the baby.]e [The characters are yellow with big heads and big eyes, and Marge has blue hair that sticks up high above her head. Bart is clever but lazy, and does not like school. Lisa is very intelligent, reads a lot, and does well at school. The children argue and fight a lot. Marge takes care of them all and tries to stop the arguing and fighting. Homer loves his children but spends a lot of time watching TV, eating, and drinking beer. He works in a nuclear power station.]c [Some people disapprove of the programme and think that it gives a bad impression of American family life. But other people think it shows the problems and worries that real families experience, which the 'perfect' families in some other television shows do not.]f (LDELС)

Відсильна дефініція представлена в 15% дефініцій. Наприклад:

Star Trek [a very popular [US]a science fiction television programme]b [of the 1960s]d [about the adventures of a group of people travelling through space in the Starship Enterprise.]c [The characters include Captain Kirk, Scotty, and Mr Spock, and there are several well-known phrases from the programme, such as 'Space – the final frontier', 'to boldly go where no man has gone before', and 'Beam me up, Scotty'.]e [In the 1980s and 1990s there were several new programmes based on the original idea, including *Star Trek – The Next Generation* and *Star Trek – Deep Space Nine*. There have also been several successful films based on the Star Trek stories. People who are very interested in the programme and its characters are called 'Trekkies', and there are regular conventions (=large meetings) of *Star Trek* followers, as well as many websites.]f [→ see also **BOLDLY, KLINGON, TREKKIE**]g

Структурні компоненти дефініції [країна походження]a, [тип програми]b та [стилий опис програми або головного персонажу]c являються інтегральними, а решта – факультативними.

Назви популярних художніх фільмів, мюзиклів, телевізійних комедій, серіалів, мультфільмів нараховують 12 (9,5%) вхідних слів. Семантизація даної групи лексичних одиниць відбувається шляхом фіксації такої інформації в дефініції: [рік появи]a, [країна походження]b, [тип фільму]c, [режисер]d, [автор або літературний твір на основі якого знято фільм]e, [імена головних героїв]f, [стилий сюжет]g, [вплив на суспільство]h, [відсильна дефініція]i, [тлумачення реалії, терміна]j. Майже у 100% дефініцій фіксується інформація про рік появи фільму, країну походження та жанровий тип фільму. Продемонструємо прикладом:

Some Like It Hot [(1959)]a [a humorous [US]b film,]c [directed by Billy Wilder,]d [which is still very popular.]h [The main actors are Marilyn Monroe, Jack Lemmon, and Tony Curtis.]f [The film tells the story of two men who accidentally see [GANGSTERS (=members of group of violent criminals)]k murder people, and then try to escape from them by dressing as women and joining a band of women musicians.]g (LDELС)

У 33% дефініцій фіксується ім'я режисера фільму. Наприклад:

Seven Samurai, The [a film by the Japanese film director Akira Kurosava.]d [It is about a poor village which is attacked by bandits. Seven Samurai agree to fight for the villages and to help protect them in return for three meals a day.]g (LDELС)

У 16% дефініцій фіксується інформація про те на основі якого твору або автору було знято фільм. Наприклад:

Shindler's List (фонетична характеристика) [(1993)]a [a US film,]b [made by Steven Spielberg]d [and based on a book called *Shindler's Ark* by Thomas Keneally,]e [about an Austrian businessman who saved many Jews from being killed by the Nazis during World War II]g (LDELС)

У 50% дефініцій зазначаються імена головних акторів. Наприклад:

Silence of the Lambs, The [(1990)]a [an extremely frightening [US]b film]c [in which Jodie Foster and Sir Anthony Hopkins appear.]f [The film tells the story of a young policewoman and a man called Hannibal Lecter who kills people and then eats them.]g (LDELС)

У 91% дефініцій описується стислий сюжет кінокартини. Продемонструємо прикладом:

Stepford Wives, The (фонетична характеристика) [(1975)]a [a horror film]c [based on a book by Ira Levin,]e [about a group of married women in a US village whose husbands secretly replace them with robots. The robots look exactly like the women, but they are designed to be interested only in cooking, cleaning their houses, and pleasing their husbands in every way.]g [The phrase is sometimes used to describe women who behave in this way.]h (LDELС)

У 58% дефініцій визначається який вплив певний фільм мав на суспільство, загальне враження або чим він найбільше запам'яталася глядачам. Наприклад:

Singin' in the Rain (фонетична характеристика) [(1952)]a [a very famous and popular [U]bS musical]c [(=a film that uses singing and dancing to tell a story)]j [in which Gene Kelly and Debbie Reynolds appear.]f [The film contains a famous scene in which Gene Kelly dances in the street while it is raining, and sings "Singin' in the Rain."]h (LDELС)

В одній дефініції (8%) додається відсильна дефініція. Наприклад:

Saturday Night Fever [(1977)]a [a US film]b [in which John Travolta appears]f [as a young man who is very good a disco dancing.]g [The music, played by Bee Gees, and clothes in the film, are thought to be typical of the 1970s.]h [→ see colour photo on page A33]i (LDELС)

Структурні компоненти дефініції [країна походження]b, [тип фільму]c та [стислий сюжет]g являються інтегральними, а всі інші факультативними.

Музичні групи представлені назвами британських та американських популярних ансамблів і нараховують 9 (7%) вхідних слів. Для семантизації назв музичних груп використовуються наступні компоненти дефініції: [країна походження, місто]a, [тип групи]b, [період існування, популярності]c, [імена учасників]d, [найбільш відомі пісні або альбоми]e, [додаткова інформація фактичного змісту]f, [відсильна дефініція]g. Продемонструємо прикладом:

Sex Pistols, The [a British]a [punk band]b [who were popular in the mid-1970s]c [and greatly influenced the punk style of clothes and music.]f [Their members included Jonny Rotten and Sid Vicious.]d [They deliberately shocked people with their violent behavior, swearing, and lack of respect for the British royal family.]f [They are best known for their song *Anarchy in the UK*, and for their album *Never Mind the Bollocks – Here's the Sex Pistols.*]e (LDELС)

Структурні компоненти дефініції [країна походження, місто]a, [тип групи]b являються інтегральними, а решта – факультативними.

Аналіз мікроструктури словника LDELС продемонстрував, що відібрані вхідні слова описуються як елементи лінгвістичної системи за такими лексикографічними параметрами: вхідне слово в канонічній формі, фонетична характеристика, складоподіл, частиномовна приналежність, позначка про особливості вживання (наприклад, ВгЕ, АмЕ), номер значення, деривація (зазначається форма прикметника), ілюстративний приклад вживання, етимологічна характеристика. Таким чином, відібрана лексика невід'ємно являється елементом лінгвальної системи, проте, її семантична структура розкривається через фіксацію певного набору історичних, культурологічних або біографічних даних. Для семантизації лема «Культура» використовується мінімальний ряд інформації фактичного змісту, котра, власне кажучи, являється енциклопедичною за своєю природою. У мовно-розумовому апараті людини знання про значення лексичної одиниці формується на основі власного досвіду, одержаної освіти, процесу пізнання, усвідомлення або вивчення. Отже, семантична структура лексичної одиниці може бути описана шляхом зазначення істотних ознак об'єкту, що фіксуються в дефініції.

Необхідно відзначити один специфічний елемент мікроструктури LDELС. Текст тлумачення будь-якого вхідного слова може містити лексичні одиниці, що позначають реалії або термінологічну лексику,

що потенційно спроможні викликати труднощі у зрозумінні значення вхідного слова. І виходячи з прагматичних потреб потенційного користувача, щоб не спрямовувати його до іншого структурного фрагменту словника та з ціллю економії часу на пошук необхідної інформації, укладачі вводять після таких лексичних одиниць визначення безпосередньо в текст дефініції, що відноситься до вхідного слова, у дужках після знаку рівняння (= ...). Наприклад:

Silent Night a well-known carol (=a traditional religious song sung at Christmas), which was originally written in German (LDELС)

Цей лексикографічний метод можливо розглядати як один з видів паратексту у вигляді парадефініції. Таким чином, парадефініція – це текст, що експлікує значення реалії або терміну всередині іншої словникової дефініції, оформлюється у дужках та репрезентує менш значущу лексичну одиницю, що не зв'язана напряму з основною семантикою експлікуємої лексичної одиниці. Даний підхід удосконалює та спрощує пошук необхідної інформації.

Також заслуговують окремої уваги відсильні дефініції в словнику LDELС. Наприклад:

Sin·bad, Sindbad (фонетична характеристика) the main character in the story of *Sinbad the Sailor* from *The Arabian Nights*, who has many adventures at sea [→ see also ROC, OLD MAN OF THE SEA] (LDELС)

Даний лексикографічний метод, що вводиться в мікроструктуру за допомогою символу «стрілка» (→) та фрази «see also» розширює семантичне поле вхідного слова, об'єднує в єдиний блок тематично зв'язані між собою лексичні одиниці та дозволяє розширити користувачу знання з теми. І в даному словнику відсильний спосіб експлікації значення слова має не лінгвальну, а суто енциклопедичну природу. Він не вказує на синонімічну лексичну одиницю або фразу до вхідного слова, а визначає споріднене поняття, що розширює знання з певної тематики. Також відсильні дефініції спрямовують користувача до відповідної паралели (один з компонентів макро- або мікроструктури лінгвістичного словника, представлений невербальними елементами у вигляді візуальної інформації, який виступає в якості своєрідної дефініції до вхідного слова/леми та роз'яснює семантику лексичної одиниці методом показу) або культурологічної позначки, що містить інформацію про вхідне слово. Отже, шляхом гіпертекстового переходу за допомогою відсильної дефініції відбувається зв'язок між тематично близькими, але формально віддаленими лексичними одиницями.

Висновки. Енциклопедичне інформаційне поле має наскрізну природу і охоплює всі структурні рівні лінгвістичного словника. Енциклопедизація мегаструктури проявляється у введенні енциклопедичних даних у довідковий апарат. Енциклопедизація макроструктури відбувається через реєстрацію лексичних одиниць, що традиційно вважаються невід'ємним компонентом енциклопедичного словника. Аналіз дефініцій відібраних вхідних слів дозволив виявити, що на рівні мікроструктури тлумачного словника англійської мови експлікація вхідного слова реалізується 1) за принципом заміщення лінгвальної семантики енциклопедичним значенням, при цьому відбувається редукція енциклопедичної інформації до необхідного мінімуму, однак достатнього для фіксації найхарактерніших ознак, що необхідні для виділення та розпізнавання предмета; 2) шляхом конотативної енциклопедизації; 3) за допомогою гіпертекстових переходів у вигляді відсильних дефініцій, що об'єднують розрізнені лексичні одиниці в спільне тематичне поле та розширюють знання користувача з певного питання та 4) введенням відповідних паралел, як граничний метод енциклопедизації.

Результати і перспективи подальшого дослідження полягають у розробці та доповненні загальних проблем лексикографії, прогнозуванні актуальних, перспективних шляхів розвитку англійської лексикографії.

Література

- Каліберда О.О. Тлумачний словник англійської мови: лінгвальне знання vs. енциклопедичне знання / О.О. Каліберда // Нова філологія. Збірник наукових праць. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – № 44. – С. 234-238. Карпова О.М., Маник С.А. Почему нужны новые словари общественно-политической лексики? / О.М. Карпова, С.А. Маник // Вестник Ивановского государственного университета. – Сер. Филология; Вып.1 / Ивановский государственный университет. – Иваново : ИВГУ, 2002. – С.52-61. Fallon P.D. Lexicography : What Dictionaries Reveal about Language and Dictionary Makers / P.D. Fallon // Language in the Real World : An Introduction to Linguistics / Edited by Susan J. Behrens and Judith A. Parker. – Routledge, 2010. – P.67-88. Hartmann R.R.K. Pure or hybrid? The development of mixed dictionary genres / R.R.K. Hartmann // Series : Linguistics and Literature, 2005. – Vol. 3. – №2. – P.193-208. Hüllen W. English Dictionaries, 800-1700 : the Topical Tradition / W. Hüllen. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – 544 p. Longman Dictionary of English Language and Culture. – Pearson Education Limited, Second Impression, 2006. – 1624 p. Zgusta L. Manual of lexicography. In coop. with V. Cerný e. a. / L. Zgusta. – Praha : Academia, 1971. – 360